

LINDUDE PÜÜGIST NAVESTI JÕE LUHAL

Jaanus Elts & Jaanus Aua
EOÜ, P.K. 43, Tartu EE-2400 & Kivi 1-1, Jõgeva EE-2350

Käesolevas töös esitame mõningaid andmeid oma välitööde tulemuste kohta Navesti-Suurekoja püügipunktis. Kirjeldatav püügipunkt paiknes Viljandi maakonnas Navesti jõe kaldal Kõnnu küla lähedal. Püügipunkt asus jõeluhjal mõlemal pool jõge, ulatudes kuni luhta ääristava lepanoorendiku servani. Luha jõeäärne osa oli kaetud pillirooga (u. 20 meetri laiuselt, kõrgusega kuni 2,7 m), ülejäänud osa moodustas tarnastik üksikute pajude ning kaskedega, mida leidus tihedamalt luhta ääristava puistu suunas. Luhta ümbritsevad suured kuuse-enamusega raieküpsed metsad, mis kohati on liigestatud talude, väikeste metsavaheliste põldude ja heinamaadega. Inimasustus vaadeldavas piirkonnas on võrdlemisi hõre.

Autorid avaldavad tänu kõigile välitöodes osalenutele (Epp Hunt, Mart Jüssi, Heiko Kruusi, Peeter Kõve, Lauri Lutsar ja Priit Zingel).

Püügiperiood kestis kokku 30 päeva: 30. juulist kuni 28. augustini 1988 a., selle aja jooksul püüti 674 lindu 47 liigist.

Iseloomustades kõige üldisemalt saadud tulemusi tuleb tõdeda, et olulise pitseri vajutas meie tööle uurimisala maastik. Kuigi valdav osa püügivõrkudest paiknes vahetult jõe ääres roostikus ja pajustikus, saadi kokkuvõttes oodatust märksa enam kätte tüüpilisi metsaliike, nagu näiteks leevike, rasvatihane, metsvint, siisike (vt. tabel 1).

Nagu selgub, iseloomustab antud püügipunkti liigirohkus, kuigi püügiarvud on valdava osa liikide jaoks madalad (keskmiselt 14 isendit liigi kohta). Domineerisid soo-roolind (15,6 % koguarvust), salu-lehelind (12,2 %) ja pruunsalg-põdsalind (9,8 %), moodustades püütud lindudest kokku 37,6 %.

Enamuse linnuliikide jaoks ei olnud ränne püügiperioodi alguseks veel täit hoogu sisse saanud, kohe esimesest päevast peale hakkasid võrku jääma vaid kõrkja- ja soo-roolind, salu-lehelind ning karmiinleevike. Mõni liik ilmus võrku alles püügiperioodi lõpuveerandil (vt. tabel 2).

Tabel 1. Navesti püügipunktis 1988. aastal püütud linnud.

Table 1. List of birds trapped at Navesti in 1988.

Liik	Püütud linde	Liik	Püütud linde
Raudkull	1	Pöialpoiss	1
Rukkirääk	1	Must-kärbsenäpp	15
Väike-kirjurähn	2	Hall-kärbsenäpp	12
Suitsupääsuke	9	Kivitäks	1
Metskiur	20	Kadakatäks	7
Punaselg-õgija	8	Lepalind	2
Käblik	1	Punarind	6
Võsaraat	15	Ööbik	2
Jõgi-ritsiklind	1	Musträstas	10
Võsa-ritsiklind	3	Vainurästas	8
Kõrkja-roolind	49	Laulurästas	2
Aed-roolind	2	Põhjatihane	17
Soo-roolind	105	Tutt-tihane	1
Tiigi-roolind	8	Sinitihane	5
Rästas-roolind	2	Sootihane	1
Käosulane	3	Rasvatihane	2
Vööt-põõsalind	3	Sabatihane	1
Aed-põõsalind	36	Porr	4
Mustpea-põõsalind	22	Metsvint	2
Pruunselg-põõsalind	66	Leevike	21
Väike-põõsalind	28	Siisike	1
Salu-lehelind	82	Karmiinleevike	7
Väike-lehelind	49	Rootsiitsitaja	25
Mets-lehelind	4		

Tabel 2. Mõnede linnuliikide esimene püügipäev (tabelisse on kaasatud liigid, keda püüti vähemalt 10 isendit ning kes esimesel püügipentaadil võrkudes ei esinenud).

Table 2. Dates of the first trappings of bird species (also species caught at least 10 birds in total, but who did not occur in nets in the first pentade of trapping are included).

Metskiur	6.08	Hall-kärbsenäpp	6.08
Võsaraat	6.08	Musträstas	22.08
Mustpea-põõsalind	9.08	Põhjatihane	6.08
Väike-lehelind	13.08	Leevike	7.08

Kuna enamuse linnuliikide koguarv piirdus vaid mõnekümne isendiga, pole võimalik võtta vastu usaldavat otsust selliste linnuliikide liikumise intensiivsuse kohta vaadeldaval alal. Siiski, üheks linnuks, kellel avaldus selge liikumise intensiivsuse muutus, oli väike-lehelind (vt. tabel 3). Kuni

Tabel 3. Arvukamate linnuliikide püügiarvude jaotus pentaadide lõikes.

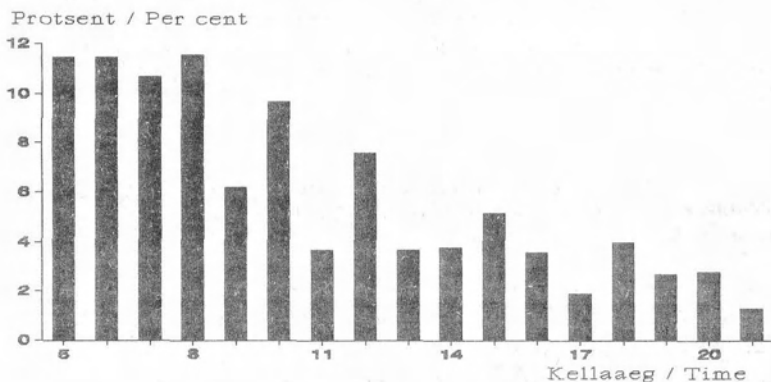
Table 3. Distribution of the number of trapped bird species over the pentades.

Pentaad / Pentade		43	44	45	46	47	48
Kõrkja-roolind	ACRENO	12	9	11	6	2	9
Soo-roolind	ACRPAL	22	19	26	22	13	3
Aed-põõsalind	SYLBOR	1	1	5	8	11	10
Pruunselg-põõsalind	SYLCOM	5	13	12	16	7	13
Salu-lehelind	PHYTRO	12	15	7	10	10	28
Väike-lehelind	PHYCOL	-	-	1	15	15	18
Kõik liigid / All species		67	109	115	126	123	134

13. augustini puudus liik meie püügitulemustest, seejärel aga esines igal päeval (v.a. 21. august) keskmiselt 3 isendiga, maksimaalne püügiarv päevas oli 8. Arvukuse pidevat tõusu oli märgata ka aed-põõsalinnul. Roolindude ränne hakkas augusti lõpuks juba raugema, eriti ilmekalt avaldub see tendents soo-roolinnu püügitulemustes.

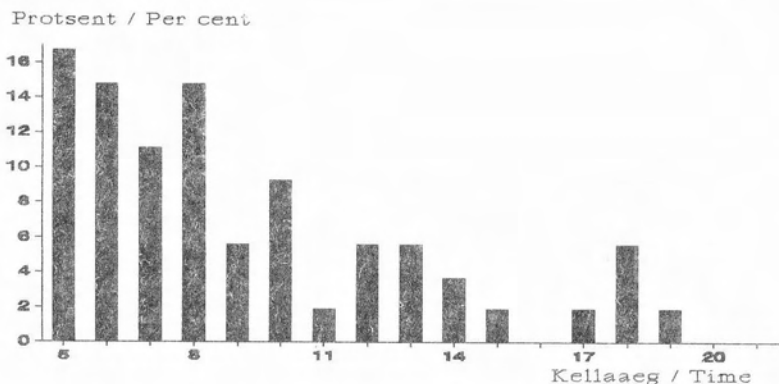
Lindude püügiaegadest

Lindude võrku sattumise ajad sõltuvad linnuliigist, kuigi üldiselt on töörohkemad ikka hommikutunnid (joon. 1). Näiteks Navesti püügi punktis püüti pooled linnud kuni kella 9-ni, seega esimese viie tunniga. Varajasteks liikideks olid näiteks rootsiitsitaja (kuni kella 6-ni püüti 39 % isenditest), soo-roolind (31 %) ja kõrkja-roolind (31 %) (joon. 2 ja 3). Väike-, aed- ja

Joon. 1. Lindude püügiarvu sõltuvus kellaaegast (protsentides kogu päeva tulemusest, $n = 733$).

Fig. 1. Relationship between the number of trapped birds and time of the day (% of the total number of birds caught daily, $n = 733$).

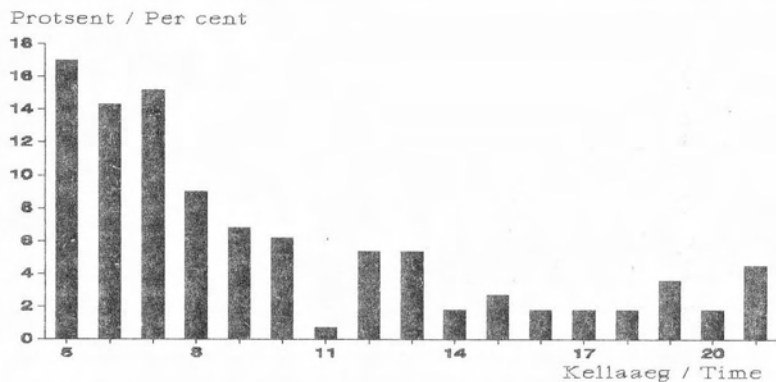

Joon. 2. Kõrkja-roolinnu püügiarvu sõltuvus kellaaegast (%-s kogu päeva tulemusest, n=54).

Fig. 2. Relationship between the number of trapped *Acrocephalus schoenobaenus* and time of the day (% of the daily total, n=54).

pruunselg-põõsalinnu püügitulmuste maksimumid langesid kella 5 ja 6 vahele, kuid neid liike sattus võrkudesse arvukalt veel ka varajastel lõunatundidel. Kõige varajasemaks põõsalinnuks näib olevat aed-põõsalind, keda juba kella viieks oli püütud 10 % päevasest koguhulgast, seevastu pruunselg-põõsalindu leidus võrkudes pea päev läbi (joon.4). Tunduvalt hiljem aktiveerus lehelindude tegevus. Kuigi neid võib võrkudes leida juba varajastel hommikutundidel, saabus püügi maksimum alles mitu tundi peale valgenemist, salu-lehelinnul kella 7 ja 8 vahel (joon. 5) ning väike-lehelinnul tund aega hiljem (joon. 6). Seega, erinevalt meie kogemustest Lämmijärve-äärsetes roostikes, puudus Navesti püügipunktis selgelt eristuv lõunane püügitulmuste järsk langus. Selle ilmseks põhjuseks on suur liigirikkus, mis tingib erinevate toitumisstrateegiate kuhjumise, vähendades niiviisi mingi antud liigi tegutsemisaktiivsuse muutumise mõju üldisele püügitulmustele.

Lõpetuseks tahaksime tuletada meelde kõigile lindude püüdjatele, et

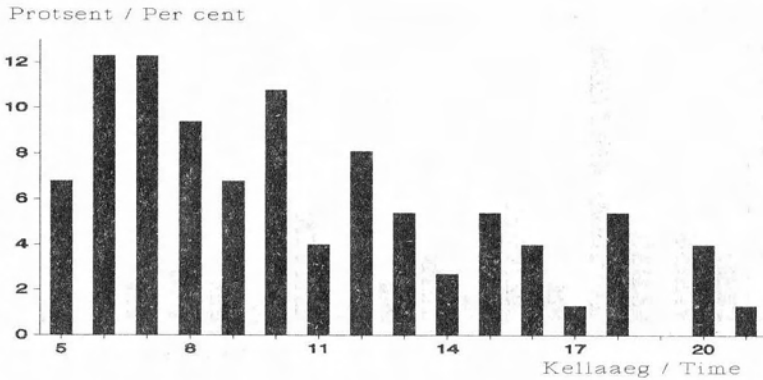
Joon. 3. Soo-roolinnu püügiarvu sõltuvus kellaajast (%-s kogu päeva tulemusest, n = 112).

Fig. 3. Relationship between the number of trapped *Acrocephalus palustris* and time of the day (% of the daily total, n = 112).

nad avaldaksid oma püügitulemusi ka "Hirundos". Teie uurimistulemused võivad osutada oluliseks informatsiooniks tulevaste uurimisprojektide planeerimisel. Pelgalt rõngastusaruannetest kogu vajalikku infot kätte ei saa!

Results of trapping birds in the flood plain of the River Navesti.

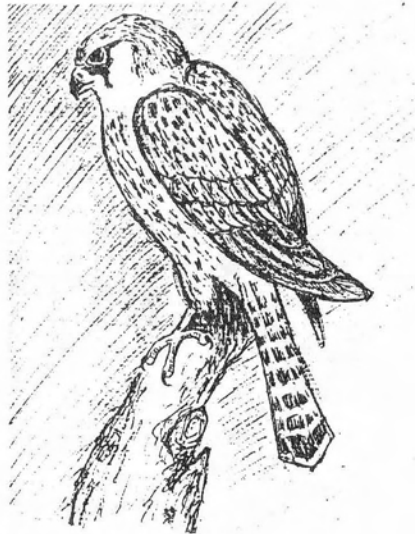
The article gives the results of the trapping of birds at Navesti (county of Viljandi) in 1988. The trapping site was located in the flood plain of the River Navesti, surrounded by spruce-dominated mature forests, interspersed with scattered farm holds, small fields and grasslands. 674 birds from 47 species were trapped in the period of 30.07-28.08. The trapping results was characterized by high number of species, since the number of individuals was relatively small. The dominant species were *Acrocephalus palustris* (15.6% from the total of

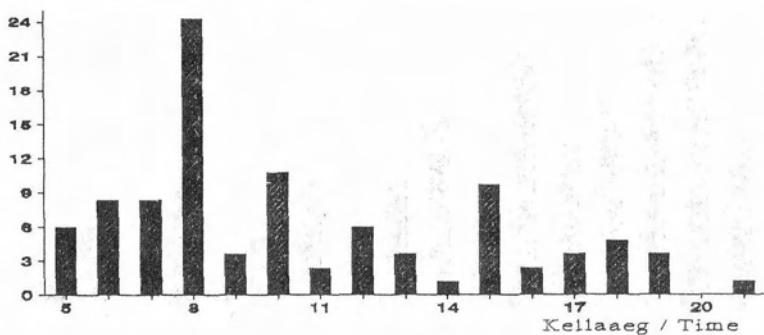
Joon. 4. Pruunselg-põõsalinnu püügiarvu sõltuvus kellaaegast (%-s kogu päeva tulemusest, $n = 74$).

Fig. 4. Relationship between the number of trapped *Sylvia communis* and time of the day (% of the daily total, $n = 74$).

trapped birds), *Phylloscopus trochilus* (12.2%) and *Sylvia communis* (9.8%). An overview of the timing and daily rhythm of trapping different species is given.

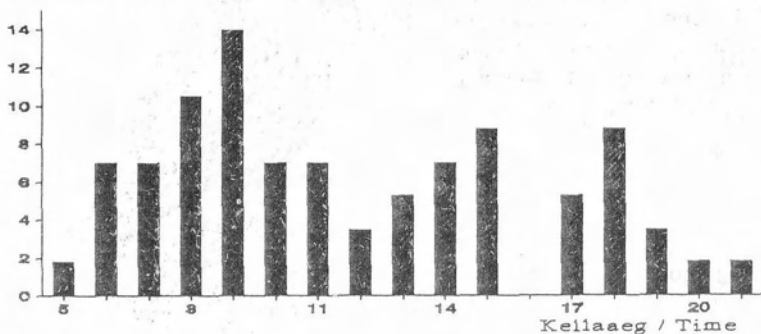
Protsent / Per cent

Joon. 5. Salulehelinnu püügiarvu sõltuvus kellaaegast (%-s kogu päeva tulemusest, n=83).

Fig. 5. Relationship between the number of trapped *Phylloscopus trochilus* and time of the day (% of the daily total, n=83).

Protsent / Per cent

Joon. 6. Väike-lehelinnu püügiarvu sõltuvus kellaaegast (%-s kogu päeva tulemusest, n=57).

Fig. 6. Relationship between the number of trapped *Phylloscopus collybita* and time of the day (% of the daily total, n=57).